

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ն. ԲՈՐՈՍՅԱՆ
Հ Ա Ս Յ Է
M. TOROSSIAN
Direct. - propr. du journal Arménien
ARCHA LOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)
Ձի հրատարակումը անապիստեղ
ևս չի՛ն սրտիս :

ԱՐՄԵՆԱՆՅԱ

Կ Ի Ս Ա Շ Ա Բ Ա Ք Ա Ք Ե Բ Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳՏԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԵՐՇՈՒԹԻ ԵՒ ՇԱՐՔԻ ՕՐԵՐԸ

ՊՆՏՐԱՆՔ

Տարեկան գր. ուղ	60
Վեցամսեայ »	30

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Տարեկան գրանգ	20
Վեցամսեայ »	12

Բաժանորդագիրը կանխիկ է՝ եւ ծանուցումները կ'ընդունուին մասնաւոր համաձայնութեամբ : Բարեկործական Ընկերութեանց համար 50 ստ հարիւր զեղջ կ'ըլլայ :

ՇԱՐՔԻ ԹԻՒ 444

ԱՐՇԱԼԱՅԱԸ ԶԵՆՔԷ ԶԻ ԾԱՌՈՒԻՐ

ՏԵՐԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆ
«Արշալոյսի» խմբագրատունը ամառայ 1էն սկսեալ փոխադրուած է Մանսուր Բաշա Խալիճ Մուհարրէմ պէյի գեղարարներէ քով, հետեւաբար ո՛ր է գործի համար պէտք ունեցողները կրնան ըստ առաջնութեան հոն գրեմել :

ՆԱՄԱԿ ԳԱՀԻՐԷՑԻՆ
ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԻՍԱՆԸ
ԱՌ «ԳԱՀԻՐԷՑԻՆ»

«Ազատ Քեզ» Եր. թուոյն մէջ «Գահիրէցի» ստորագրութեամբ յօդուած մը կարգադրուած էր : Իրեն պատասխան մեր բաց նամակին որ «Արշալոյս» Ի թերթը թուով հրատարակուած էր : Ի տարբերակ սակայն, այն լուսարանութեանը զոր կը յուսաւորուէր գտնուել, չէր ստեղծուէր այդ յօդուածին մէջ :

Թէ ի՞նչ ուզով կամ նպատակով գրուած էր այդ յօդուածը՝ արդէն անհայտ ընթացողը կրնայ գտնուիլ : Իսկ հարեւանցի ընթացողներէ մը մը, իսկ մենք աւելի մանրակրկիտ կերպով տարբարութեամբ նորա էական կետերը՝ հետեւեալ երեք մասերէ բաղկացած զբնարը :

Առաջին եւ ամենէն աւելի աչքի գարնող մասը կը կազմէին, անձի զեմ ուղղուած կարծիք որ նախաստեղծուած նամակին թերթը գործածութեանը կարծեալ անբարեկամութիւնը արդէն թէ ի՞նչ նկարագրի տէր ենք : Մեր սկզբունքներն բոլորովին հակասակ ըլլալով անձնական խնդիրներով գրողին յօդուածին այս մասը սակայն իսկ կը թողուէր :

Ինչով, նորա պատճառելիք օգուտին կամ ֆրանսի մասին խնդիր յարեցանելու նպատակ չ'ունէինք եւ չ'ունինք եւ թէ միշտ կը յարգեմք կարծիքներու ազատութիւնը : Իսկ եթէ այդ պարունակը, կամ Պ. Վասիլիցիի նման ստորագրող կերպով կ'ուզէին այդ մասին փրկարանել, ապա զրոյք բարեկամութեան անհատականութեան խնդիրը, մենք պատրաստ ենք իրենց այդ փափաքին ալ յազեցու մտալու :

Գալով երրորդ կէտին, որ ամենէն աւելի կարեւորն է եւ ուղղակի կը շոյալիք բուն խնդիրը, Պ. յօդուածագիրը, կը զբաւինէր ըսելու, որ մեծ հակասութեան մէջ կ'իյնայ, նախ, այդ հետադարձ տարբարող պարունակները արդարացիաբար համար պնդելով թէ «հանրային կարծիքը զայն գնահատած է» և, եւ թէ Տիգրան Երկրորդի կամ Արշակ Չոպանեանի եւ Լորու Մեղիքի նման անձնութեան խնդիրը իսկ ապրիլի անուարի խոստով կամ կը խոսին, բացարձակապէս կ'ընդունին որ այդ հետադարձ այլ յանուն ազգին սրբունքն էր : Երկրորդ կէտը ալ նման սխալը գործած կը չ'իկատէ «Հարգապարտութեամբ պատրաստ ըլլալուս համար, զոր կը կարծէ թէ մենք հայութեան փրկարանը գարնող գրած ենք, ինչ որ իւր գաղտնաբերութեան եւ ըմբռնման պակասը զոյգ կուտայ, Իսկ քիչ յետոյ, մեզի լեզուի եւ հակացողութեան դաս մը տալու յատկանշանութեամբ կը յաւելու թէ «եթէ այդ քննադատողները կարգադրածուն հոգին հասկնային պիտի տեսնային որ այդ հետադարձ յանուն ազգին սրբունքն էր : Զիտա Պ. Վասիլիցիի, ձեր այս խախտու տարածարարութեանն ազատութեան համար հանձնէք մեզ պարզ եւ կարեւոր կերպով պատասխանել թէ ի՞նչ ըսելի կ'ուզէք, այդ յիշեալ հետադարձ յանուն ազգին սրբունքն է, եթէ ոչ անձնապէս : Եթէ յանուն ազգին արուած է, ի՞նչ իրատեսութեամբ, իսկ եթէ անձնապէս այդ երեք պարունակներու կողմանէ միայն արուած է, հանձնէք մեզ քննադատական օրէնքներով ազգայնացանել թէ les sincères sentiments de haute sympathie des arméniens qui ont toujours aimé եւ ընդ նախադասութեանը իւր հեղինակները միայն կ'ակնարկէ : Իսկ եթէ գուցէ այդ հետադարձ իրական իմաստը խնդարութեամբ փորձելով, փախտանան ճամբայ մը գտնելու համար, զայն ո՛չ անձնապէս եւ ո՛չ ալ յանուն ազգին արուած կը նկատէք, այլ կ'ըսէք թէ յանուն այն հայերուն արուած է, որոնք «Երկու մեծ աղբիւրը կը սրբեն եւ ասոնց միտքները քաղաքակրթութեան յաղթանակը կը նկատեն», գործնաւ պէտք է մեզ յայտնենք թէ որո՞նք են այդ մասնաւոր հասարակութեանը կարգադրուած են այդ պարունակները... մէկ զինչերուն մէջ :

Ձեր այս երկրորդ արածարարութեամբ իրականութեանը խնդարութեամբ ջանքեր ընելով, աւելի եւս ցոյց կուտայ որ, կամ այդ պարունակները իրենք զիրենք շատ պզտիկ կը գտնեն այդօրինակ մեծ հետադարձ մը ներքեւ անձնապէս ստորագրելու պատճառով ընդունելու համար, եւ կամ կը վարանիք խոստովանելու որ այդպիսի մեծ հանդիսի մ'առթիւ, ուր ինչպէս կ'ըսէք կը ներկայացուէին հիւստիանային մարմինը եւ երկու ազգերու զանազան ընկերակցութեանները, այդ պարունակները զինքնին ցուցադրուած ատիկան չ'փոխեցնելու վայրկեական փոփոխութեան մը մղեալ ընդհանուր ազգը ներկայացանելու համար անհրաժեշտ զեղծում մը գործած են :

Ինչ որ աւելի ցաւալի է, սա իրագործութեանն է որ, այդ հետադարձ իմաստը իրականութեանը յիշեալ հանդիսի հարաւորակութեանն է նոյն իսկ պետութեան վրայ, շատ աւելի տարբեր եղած է քան ինչ որ զուր կը կարծէք կամ կ'ընդունելու կ'աշխատիք մտղովուրդին եւ կ'եղջեջէ Հայաստան » ազգայնակները կ'իրեւոյթէ ձեր վարկերուն մէջ միայն արձագանք տուած է զի, արժանանալու անհասկանալի կը վկայեն որ, այդ հետադարձ սակ երբ քանի մ'անհայտ անձնութեանները միայն տեսնուած են, զարմանքի եւ սարսկու տանաց արտայայտութիւնները պարզ քաղաքակրթութեան ձեւերով միայն ծածկուել են :

Արշալոյսի կը խոստովանուի որ այս յիշեալ պէտք է գիտնար որ, թէ եւ ձեր գործին «յուս կ'ընդունին» միայն հարեւան, մենք չը պիտի գոչործք ճշդ-հարտութեան իրական կարգադրանքի, ցորչակ որ անհեմք անձեր, որոնք իրենց «կոչիլին վեր» սպրդել ջանան :

ՏՕՐԹ. Ն. Պ. ԲԷՉԵՆԵԱՆ

ՀԱՅԵՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Թայիլի կ. Պոլսոյ թղթակցը Մայիս 16 թուականով հետեւաբար կը հեռագրէ : —

Վրդովիչ հանգամանք ունեցող տեղեկագիրները կը շարունակեն հաս հասնել Հայաստանի մէջ հաստատուած հիւպատոսներէ եւ ուրիշ անձնաւորութիւններէ : Պիթիիսի մէջ զրոյց կը ըլլի թէ անցեալ ամսոյն վերջերը քրիտոքոն յարձուկեցան եւ հրոյ ճարակ ըրին մի քանի Հայ դուքեր Մուշի շրջակայքը, եւ շարունակեցին անոնց բնակիչներէն շատերը : Ապտամբները դեռ իրենց դիրքը կը պահեն Սասունի մօտ եւ մինչև

իսկ կրտսի թէ վալին ինքը՝ քաղաքական պաշտօնեաներու, Մուշի եւ Սասունի նպիսկոյտներուն, եւ այլ ակնաւոր հայերու ընկերակցութեամբ հոն դացած է անձամբ անոնց հետ բանակցելու որպէս զի զէնքերին վար դենն : Չ'կարծուիք թէ այս բայքը յաջող ելք մը պիտի ունենայ, որովհետեւ ազգութեաններուն նպատակն է՝ երկրին ներկայ անտոյց վիճակն երկարելով եւ կամ ջարդ մը գործելով Տէրութիւններուն միջամտութիւնը իրողործել : Անշուշտ ալ որ պիտի տարիէ եթէ թիւրք իշխանութիւնները պատերազմական օրինաց սահմանին մէջ իրենց կանոնաւոր զորքերը գործածելով ապտամբութիւնը նուաճելու աշխատին լայն փոխանակ այդպէս ընելու՝ կը վախճուի թէ անոնք քրիտոքոն պիտի արձակեն տաւապետ ժողովուրդին վրայ, եւ մի քանի տարի առաջ կ'ստորուած ջարդերը շարձեալ պիտի կրկնուին :

Սըր Նիքոլոս Օ'Բոնը, Իրիտանիան դեռ պահել, Բ. դրան ուշադրութիւնը կրկին եւ կրկին հարաւորած ներկայ կայսրութեան վտանգներուն վրայ, եւ ազգու կերպով շեշտած է թէ հարկ անհրաժեշտ է որ քրիտական վարչապետութիւնները զսպուին, եւ անոնց պարագլուխները խոստով պատժուին :

ՆԱՄԱԿ ՄԱՐՍԷՐԷԼԷՆ

ԼՕՁԱՆԻ ՀԱՅ ԿՈՐԱՐԱՆԸ
Մարտի 28 Մայիս 904

... նմարդութեան «Արշալոյս» Ի թերթէ

Որ, բախտով համար կողմաւոր արգէն կարողացած լինելով Լօզանի Հայկական դպրոցի մասին, զեպի Պարիզ արած ճամբորդութեան միջոցին փախազեցայ մի քիչ շեղելով անձամբ անհեմ ազգային մի հիմնարկութիւն եւ նրա մասին մտան դազարար կողմէն : Այս տողերով պարտք եմ համարում հազարգել ձեզ իմ ապտարութիւնները եւ խնդրում եմ որ բարի գտնուէք մի փոքր անկիւն տալ նրանց ձեր պատուական թերթի սուղ էջերում : Աւելորդ եմ համարում զիւր ձեզ նաեւ Լօզանի բնական գեղեցիկութեան, նրա շքեղ եւ բարեկամ գոյրոցները եւ նրա գարգայեցան միջավայրի մասին :

Այս ամենը արգէն քաջ ծանօթ է ձեզ : Ամեն կերպով Հայազգեան դպրոցը շատ

ՃՈՒԱՐՁԱԼԻ ԳՐՈՒՆԻՆ

ԿԱՏԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԼԻ ԱՐԱՐ

ՏԵՍԻԱ Ա.

Խախտչու և պատճառաբանք

Վազը վերջն է. ո՛ր արթնցիր. անփոթ զատակ Սֆինքսին. Ընտրողական պայքարները, վաղն առաւել կ'սկսի. Այլ սթափէ՛, ելիր քունկդ, թ'առել և փոք միտնայն. Քեզ կը կոչեն ի Գանդարա, պայքարներու փնտցան. Ի Գանթ'ըր'ա, ո՛ն կը լսեն, շուտ քայլերդ դէպի ճոն. Կես անգամ մ'ալ ողջունել Գանթէի Ասթիւրոն. Ս'լ տրտորա, ահա զենքերդ, հրացանի անդ քուէ. Սուրբի տեղ ալ աննոգութիւն. հիմա գնա և կուտէ. Ի գանթար'ըր'ա... ի գանթար'ըր'ա, թրա՛ թրա՛ թրաբարա, Շուտ դուրս նետուէ, զի թշնամին քայլեր կ'ուզէ մեր վրայ. Օն' . օն յառաջ յառնողութիւն, եկ համարուեմ քեզ վիզէդ երթնաւ բարեւա՛, խոնկուեցիւն, չըլլայ մոռնալ քէլբէդդ.

ՏԵՍԻԱ Բ.

Պատերազմի նկարագրութիւն

Եւ մինչ զայրոյթ, սպանալիք, կեղծիք, խոտմուշը և էնթրիկ, Գանթարայի կիրճերուն մէջ, բռնած մէջ մէկ հոգր զիւրք. Հուր և կայծակ կ'սպանանք, ամբողջներն ահուոր. Կուէզուրկ ժողովրդիսն բողբոջներուն հետուր. Յանկարծ կրճի մը գողաթէն սպարապետն Այլաղան, թոք... անօթը ուզող շիտակ բողբոջներու ամբռնեան, Պատերազմի այս նշանին աղմուկ, գրոհին գողիւնները Հեսպիտէ յաջողութիւն և բարձրացան զէպի վեր. Հեծեալ խուճիկ գիւղացիներէն... կը կուտեն անընդհատ. Բողբոջներու ներսին նետ, որ զիմաղիւր անվընտ. Կիրճերուն մէջ հոս հոս գրուած աւարտաւ զինուորներ. Գանթարայի և հինգը ցնծալով կը դերիւն քուններ. Ամբողջի մը ճեղքուածքէն մէկն ալ գոչէ՛ր շէքերի'մ, Պէնի տէ կալ, ստորա գալար փրօթէն իստերի'մ. Իւ քիչ նոսրն մ'արաջախտիկ մը վե՛րցէ՛ր նորմուած. Ջինուրի մը կըսէր ինչու քուէ գնդի շես առած, Իսկ անդին նստակտիս մ'ալ կուողներուն անձանկը. կը հարցնէր անձկութեամբ մը մեր աղան ալ գրեցի'ր. Պարսպին մտ վե՛րցուէ մը իր քունկերով կը կրկնէր. կը յուսամ ինչ պիտ' յաղողի'ր, քանզի Լ'առման ֆէզ զա կէն. Մեր հաճին ալ գրէ պոսոր, հեղանիսս մ'ալ բարձրաճայն. Բրկազիկ շուտ վրայ դէ բամպակներու փնտցան. Հոն էր նաև Արշակ երկրորդ, անտուգակարն Ալթունեան, Խնդրեմ կըսէր. քեզք ատոնց քուէ մ'ալ ինձի տան. Եսաւ կրկնէր, եթէ զիս ալ երեսօխտան ընտրէին, Հաւատացէ՛ք շուտ խեղացի գործ մը տեսած կ'ըլլային. Խմբի մը մէջ ազատախոս պարօնիկ. մը, հազալէն, Չայնը մարած եղբարը կըսէր կերպիւմ ձեզի լը՛րօնը, Թէ փառ հաղատ, եթէ պանին երեսօխտան ընտրէին Առջի գործը պիտի ուղղուէր Առաջնորդին հասցէին, Երբ ապազէ լուրը գործողութեանը զուտներէ անամէջ իրախոսներ կ'արշաւէին ընտրողներու լոթին մէջ. Սպարապետը ընտրեալներուն զբօսակը բարձրացուց թնդ... անօթի հարուածով մ'ալ պատերազմը վերջացուց.

ՏԵՍԻԱ Գ.

Գիշերը

Ու երբ յոյսեր անդառնալի և երազներ վարդազոյն Այլ կերթային միտնալու անցալի մտթ էջերուն, Երբ վերաւոր քուէներէ հո՛ծինք և ողբը սարսալի Բարձրանային զէպի' կրկնէր, մտթ' կիրճերէն սգալի, Յանկարծ մէկէն քուէաթող տեւակիւրը երեւցաւ. Եւ քրթնից քրթին տակէն... այս գաւեռն ալ վերջացաւ. ԱՐՏԱՆԵՍ ՄՍՐԻՆԵԱՆ

յարմար միջավայրում է հաստատուած: Թէեւ անմտնօթ էի Լոզանին, բայց ևս այնպէս շատ դիւրաւ կ'արողացի զբանալ գրողը: Որք գտնուած է քաղաքից մի քիչ դուրս, գեղեցիկ ու բարձր գիրքեր վրայ, ծառասաններով շքեղացած ուսած. Արպեան ձեռնագրատ ու խորիւր ընտերը ինչպէս և կ'աղոյս լիմանի վերայ հիանալի և ընդարձակ անտարանով:

Իպրոց մանկավարժական ընթացքը սրբի անաբը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ինձ հէնց առաջին քայլից: Այնտեղ բարձր, պատերի զօրգերից սկսած մինչև քսանէ աւելի հայ թերթերը ինձ ցոյց տալիս էին որ իրօք Հայ միջնորդի մէջ էի գտնուում:

Ընթացքս արագ մի քիչ սպասելուց յետո՛յ հիմնարկութեան յարգելի տեսչին Պ. Մ. Նալպանտեանին հետ պատեր ունեցող ծանօթանալու: Պէտք է աւսեմ որ յարգելի Պարոնը շատ լաւ տպուարութիւն արեց իմ վրայ իւր ընդհանուր արտայայտութեամբը, անհոնցներէ տակից փայլող խելօք ևս զիս աչքերովը և իւր ետանդուն և միտնազմայն համեստ բնուարարութեամբը: Երբ նետ իմ ունեցած խոտագոթի ձեռնը հաստակցի իմ անաջին տպուարութիւնը, ևս շատ տարախ էի տեսնելով աղբան գեղեցիկ և օգտակար մի գործի գլուխ նրա նման կարող, գործէն հասկող վատանի մի վարիչ: Պարոնը շատ զո՛ւ երեսում էր ամեն կողմից ընդունած քաջամերկան ցոյցերից: Նա մեծ յոյս ունի որ իր վարած հիմնարկութիւնը մտակալ ազդարարում աւելի մեծ ընդարձակութիւն և կարեւորութիւն կ'ստանայ ու կ'արող կը լինի իւր ծրագրերը ամբողջութեամբ գործադրել:

Բայց այս բոլորից անսպասելի ևս կրկնակի ուրախութիւն զգացի իմանալով որ զարգող մտ ժամանակավիշակում կուենանայ նաև իւր գիրական օրգանը: Արդարեւ մի քանի ամիսից լոյս է տեսնելու «Գիտութիւն» անունով մի պատկերազարդ ամսական օրինակագիր կ'ըլլին: Գիրական գործնական ծանօթութիւններ տարածել ժողովուրդի ամեն խտեւրում:

Այս բոլոր ուրախալի տեղեկութիւններէից յետոյ ման գալով զարդի ամեն մասերում, վերջին աստիճան գո՛հ ևս երջանիկ իմ այցելութիւնից, հրատեւած աւելցի Պ. Նալպանտեանի, ի սրտէ շնորհաւորութիւնով նրան իւր վարած գեղեցիկ և ամենօրոյս ազգայնական համար, որին կատարեալ յաջողութիւն ևս մտղթում:

Վերջացում եմ ստղերու սակով որ Պ. Մ. Նալպանտեանի ձեռնարկը ամեն քաջալերութեան և վստահութեան արժանի է:

Պատիւ, անձուէր և անվերջ աշխատողներին:

Պ. ՄԵԼԻՖԵԱՆ

Ա. Գ. Ա. Տ. Ե. ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ կէս օրէն յետոյ մամը 4ին Աղէքսանդրիայ Ռիւ Տիլլիմաների պարտէզներուն մէջ տեղի ունեցաւ բացումը՝ ն. Վ. հանդուցեալ նուազար փառալի յեշակերտին, որ ինչպէս այս էջերուն մէջ անցեալ տարի ծանուցած էինք, Եղիպտոսական մէն աղբի պատկանող ժողովրդաց մասնակցութեամբ մեծ զիւանազետին յարգանս բացում ինտրա-տուրիստան ցուցակին արդիւնքը պատի ըլլաւ:

Արշալոյսի Տնօրէնը՝ յիշեալ հանդիսի Յանձնախումբին կողմէ

յատկապէս հրատարակելով ընդունած ըլլալով, անձամբ ներկայ դռնուեցաւ բացման հանդիսին և յառաջիկայ թիւերով յարգելի ընթերցողաց պիտի հարգողէ հանդիսին մանրամասնութիւնները, ու իր վրայ մնացած տպաւորութիւնները:

Ասիէ զատ ձեռնարկած է յատկապէս այս հանդիսին նուիրուած ընտիր թղթի վրայ գեղեցիկ ու ճաշակուոր հրատարակութիւն մը ընկել, որուն բովանդակութիւնը պիտի ըլլայ ի յիշատակ Բարձր. Նուար բաշայի կանգնուած արձանին լուսանկարը և ուրիշներ. ինչպէս նաև Վ. Վ. Տր. Յէյն պէյի, Մահմուտ բաշա Սրտգիի, Պ. տը Գորիզիի, Վ. Մուսգաֆա բաշա Ֆէհմի և Պօղոս բաշա Նուարի ֆրանսերէն ճառերը և անոնց հայերէն թարգմանութիւնները: Մտաղիւր է նաև առաջիկայ շարժումն մէջ ընտիր թղթի վրայ քարդըստանը տպագրել հանդուցեալ նուար բաշայի արձանին պատկերովը զարդարուած:

Կ. ԿԱՏԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՈՂԵՐՊՈՒՆ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ԱՂԵՐՊՈՒՆ

Կարապետ Գալֆայիան իր Եւրօքրիւսան «Հաւելտ» սվը գահիւրէցոց հիացման արժանանալէ յետո՛յ, Աղէքսանդրիա մեկնած է, հոն ալ կ'ալմակերպելու համար իւր այդ ներկայացումը: Տարալիր չունինք ի՞նչ Աղէքսանդրիայի քաղաքի արժանապէս քաջալերել պիտի զիտուն Աղաւանդին մէկ հատիկ յաջորդը, որ Գահիլէի մէջ երևն հակառակողներու շարքը սենցաւ, և որոնք զժողովրդարար անյաջողութեան մատնեալ փորձեր ըրին անաւանի այս ունեւարդեալ և հայ տաղանդը, միմիայն հայ ծնած ըլլալուն համար: Ու հոս ինչպէս չ' յիշել այն նշանաւոր միջադէպը, որ Եարա-Ազա-է-Աղիլի թատրոնին մէջ Պ. Գալֆայիանը անմահացնելու համար ժողովուրդի մէկ անհատին կողմէ կ'ըսուէր: «Պ. Գալֆայիան, կը պուռար հիւղարեցիկ հայ մը, երբ յաւարտ թատրոնին երրորդ անգամը ըլլալով բեմ' կը կուտէր Պ. Գալֆայիան. դուն հայ ազգին պարծանք մ'ես, բայց ամօթ թ' անոնց որ քու քայլերու գաւալը խոչնդոտենք կուտակել ուզեցին:»

Այս քանի մը ազդեցիկ բառերը «Հաւելտ» անյազգար ճաշակողներուն մէկուն կողմէ կ'ըսուէր յանուն ներկաներուն. հիմա Աղէքսանդրիայուց կը մնայ հիացումի բաժինը, եթէ զիտուն գնահատել հայութեան մեծ կոչուելու սահմանում այդ տաղանդը:

Արդիւնքն է որ պիտի արդարացնէ Աղէքսանդրիային:

ՏՐ. ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ

Աշալոյսի հիմնադրիւններէն համակրելին Տր. Ա. Ս. Յակոբեան, որ ճամբորդութեանց պատճառաւ մտաւորապէս երկու տարիէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր քաղաքի մէջ զինքը յարգող բազմաթիւ բարեկամաց շրջանակէն, անցեալ շարժում հոս ժամանեց:

Աւրախ ենք որ վերադարձ անցանք վայելելու անիւ Տօքթէօքը, որ իրաւել տեղւոյս համար ամեն տեսակէտով մեծ բայ մը կը թողուր իր բացակայութեամբ:

ԱՄԻՐԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԻՐԱՅՈՒԹԻՒՆԸ. — Ահա բաւարուն ամենէն շատ շահագուծաւ Հայ բազմաբնուում մէջ — մինչև ցարդ հրատարակուածները ակարակել կ'ուզենք — շտեմնիլ որոշ նշանակութիւնը «ամիրայութիւն» բառին. Ասոր համար է որ ամէն ըսկընակ զորոջ, երբ իր անդամիկ յօդուածը կ'սկսի շարադրել և Ազաւ Բեմ' ին շրկելու համար, ամիրայութիւնն կ'սկսի. այս բառը խոյզովակ

Ներուն է՛ն լաւագոյնը համարուած է, երբ ժողովուրդին քնատութենէ արդէն ազատացած ուղին եզրիպտական անհատում փոփոխ փչել կ'ուզուի. ամիրայութիւնն այս է իրենց բոլոր զէնքը. ո՛ն ապա բէն սա ձըգախէ՛թի նման կ'երկարի, կը կարճնայ, կը կծկտի ու կը տարածուի՝ Մէն կ'ընէին լեզուին պէս՝ Բեմիւն ամեն անկիւններն ալ. անսպասելի զբաղաբերութիւնը պրօպագանդիստական վերածել կ'ուզուի. յետակէտն է ան պաշարադրող աղբայինն — ձիւն, երբ սա գրելը մեղանին թաթխելուն պէս տիեզերաշրջիկ ուրուականի նման կ'ուզայ մտքին առջև կը

Յ. ՓԷՄՊԵՆՆԱՆԵՆԻ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԻՐԱՆՈՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵԿԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԱՍԻՆԵՐՈՒ
Յասկապետ պատրաստած ձեռագրէն սխիւտքներ

ԳՍԱՀԻՐԷ (ԵԿԻՊՏՍ)

ԳՐԹՄԱՐԱՆ ԵՒ ԳԼԱՍՏՈՒՄ ՄԹԵՐԱՆՈՅ
Հնագրական Հասցի—ՓԷՄՊԵՆՆԱՆԵՆԻ ԸՆԿԻՓՈՒԹԻՒՆ

Հին ՁԱՊԹԻՅԷԻ ԴԻՄԱՑ
Երևանում Թիւ 129

անկուի սովորույթները, ու ալ չը
հեռանար...

«Ամիրայութիւն» կ'ազգայակէ
«Ազատ Բեմ», երբոր Ազգ. քոչոր-
քիւն ազգային ժողովներն ու ժող-
վականները չարափութեան կ'ուզէն.
ժող. ինկամ ժող. ազգ. ազգ. բառն
կը կառչենա երբ տեղւոյն վարժարա-
նին մէջ իրեններէն մէկ երկուքը
սպրկեցնելու նպատակը ունի. դարձ-
եալ այդ բառն ուժը պիտի գոր-
ծածէն, երբ Օտեանին թիւթիւննի
պող մեղքով անուանածը թիւթիւննու-
թեան աթոռին իրայ—սիւ... —վե-
րբային բազմած տեսնել ուղէ. կար-
ծեալ թէ այդ բառը չարագործու-
թեանց արմատն ու օճեղան եղածը լը-
լար. մարդոց կեղծիքը, ստուծիւնն
ու ազգատեղութիւնը ամո՞ղ միայն
սահմանէր...

Իրաւ է. Սահմանադրութեան
հաստատման ժամանակները գոտա-
կարգ մը կար՝ որ ժողովուրդին ի-
րաւանց վրայ բռնադատ կ'ուզէր,
Սահմանադրութեան սկզբունքները
գիւր չէին գործող. ոգի ի բառն
կ'ողորէր ժողովուրդը իրարու միա-
ցեղոզ այդ կապը խզելու և քանդե-
լու համար, սակայն կրնանք հաս-
տատել թէ՛ եզրագծուի մէջ ալ այդ-
մէտ թիւն ունի նա...

Երբոր լըլայ Գարեգէի, ըլլալ
Ազգ. քոչորքիւն ժողովականներուն
այդ բառով ակնարկել կ'ուզուի,
մենք պետք է հասկնանք թէ՛ հայ
բազանները նկատողութեան կ'առնե-
ւին. բայց այդ դժգոհները այդեւ
բազաններուն զգացմանը մօտէն ծա-
նօթ են. անոնց հետ տեսնուած,
իւրաքանչէր, ու մասնաւոր գոտեւ
կարող եղած են թէ՛ անոնք հայ
ժողովուրդին բարիքը չեն կ'անհար.
կրնան ապացուցանել թէ՛ անոնք ի-
րենց ազգը չեն սիրեր, ու անոնց սիր-

ար իրենց ազգին կրած տառապանք-
ներուն վրայ չ'արտասիրուին ինչ
կուզէին այդ պարսիները. հայ բազա
չունենալիքը պատիւ չէր անոնց
մեղքի համար. անոնց անձնատիրու-
թիւնը գոյուել ու զանոնք յարգել
մեր պարտքը ու պարտականու-
թեանց էն նուիրականը չըլլար. ե-
թէ գժգոհ են, թե՛ գոտեւ մէկ
քանին առաջ անցնին, ու լրացնեն
այն պահար, որ այսօր զգալի է ն-
դիպատակ կառավարութեան համար
Վ. Եմ. Նուպար բազայն ժահուտը.
միմէ պետական մեծ անձանին հան-
գէտ եղած նորանոր հասակական
ցոյցերը զայս չէն ապացուցաներ
անխտեղի կերպով. բայց ինչո՞վ
կրնան լիտահեցնել մեզ այդ անխ-
րաջող դժգոհները թէ՛ իրենք եթէ
նայն իսկ օր մը՝ Մէլեկի կուրագետն
ալ ըլլալու պատիւը ունենան, ինք-
զինքնին փոքրիկ աստուածներ չզի-
տի նկատեն, ու անկարելի պիտի ըլ-
լայ հետեւին իստիւր անգամ. մենք
սա հաստատը ունինք որ եթէ մեր
դժգոհները իրենց չափը ու սահմա-
նը զգտան, մեր բազաններն ու մե-
ծերը մեզմէ շատ աւելի լաւ. յարգել
զիտեն մեր օրէնքներն ու ժողովուր-
դին իրաւասութիւնները. ասոր հա-
կառակը պիտոյնք թող չօտափելի
փաստեր մէջտեղ դնեն. ապա թէ ոչ
աղայաստութիւն պիտի ըլլայ ամի-
րայութիւն բառը ձեռք առած այս
ու այն անձը վիրատուրը, ներքին
ու անխառնութեան նպատակներու
հասնելու համար...

ՍԱՀԻՐԷՆԻ ԳՐԱԳՐՈՒՄԻՆԻՆԸ. — Երբ
փրկութեան արաւույթը, զրկանքն
ու հարստահարութիւնը դադարեցնող
Փարսիէլեան փողը, զիտակցութեան
ճանապարհին ուղեցոյցը, եւ՛ մղոր-

եալներու սահմաններն է. Անոր հաս-
տատան թեւակներն, չկար սիրտ մը
որ խանդալաւութեամբ չ'ուզէր ե-
րեւակայեցէք անոր սրէք ինչ մեծու-
թիւնը՝ երբոր կ'անհայտիւր զայն
միտակեական կայսրութեան մը թե-
ւին տակ թե՛ հակառակութիւն Միւս.
պետութիւնն ու Սահմանադրութիւնը
միմիանց անբազում լիտահեցն հակա-
նայ, համարուլ պիտի ընդունա-
յին վերակենցաղելու համար ազգի
մը կենտոնակութիւնն ու յիշակին
առաքինութիւնը, սորին մեզցը-
նող խառնարկ թանձր մշակին մէջ
անհնաւալու սահմանաւած էին:

Ռուսիեան, Արաբիոն, Սէր ինչէն,
Օտեան — իրաւաւոր Օտեանը չ'առ-
կըցուի — Ի թիւ ճեռն, Զորեան և
ուրիշներ հայ ժողովրդի երեսին
կենդանութեան շուրջը մըտլ աստ-
ուածներ էին. անոնք էին որ ժող-
վրդեան իրաւանց պաշտպանու-
թեան դէմ՝ կուտակուած կնճիւնե-
լը լուծեցին ու զայն գործնական
հողի վրայ հաստատեցին. Ա. մենք
ինչպէս ընդունեցինք այդ առատա-
ձիւր շնորհները. Պէլքոյի ընդարձա-
կած աւալ դաշտերն ու Եւտի—Պուլէի
հայտնաբերումը միայն, եթէ լեզու
ունենային, կրնային պատմել մեզի
անցեալը. իսկ հիմայ, տառապանքի
արտասաններէն մաս մը Պուլկա-
միս, ուրիշ մաս մը Ամերիկա, ու
մաս մ'ալ եզրագոտս ապստամբ
կը յիշենք անցեալը, կը յիշենք թէ
այն միտակեակութիւնը՝ որ կէս դարու
չափ առաջ Սահմանադրութիւնը
մարմնաւորելով հոգի ու շունչ կը
պարզէր անոր, այսօր զայն անհա-
ցընող լիտար ձեռքը բռնած մահա-
ցու հարուածը կ'ընկնէ անոր գան-
կին. Թե՛ կը մնայ մեզի ընդ. իս-
հուն քաղաքագիտութեան ապա-
ցոյցներն ամենէն զիտակարը տուած

կ'ըլլանք, երբոր մէկ սիրտ և մէկ
հոգի ու ձեռք ձեռքի տուած կը
համախառնինք վայրի մը մէջ, սո-
նեւու համար յիշատակը այնչափ
զուճարեալութիւններով ձեռք բեր-
ուած ազգային իրաւասութեանց.
Թե՛ զմիտան մեղքի հետ ան-
տարբերները, եւ անդորները, ա-
միրայութեան խտութիւն երեւակա-
յող դժգոհները և վերջապէս ազ-
գայնութեան սգին իրենց արտին մէջ
վառ անեղող անձանները, և ամեն
տարի տօները սահմանադրութեան
տարեգարհը, քանի որ միտակայրը
մեզի թող կուտայ. ու պիտի տես-
նենք թէ՛ մեր ամիրայն անուանած
անձերը մեզմէ առաջ չի՞ պիտի փու-
թան յարգանք ընծայելու Սահմա-
նադրութեան տօնին, որ այլ ևս հայ
ազգին համար նա իրականութիւն մը
եղած է պարզապէս.

Առաջիկայ կիրակի Մայիս 31
12 Յունիս, Հայոց Բարեգործական
սրճարանին մէջ պիտի տօնուի այս
հանդէպը, որ կ'ընկնի անխտեղ
ունենանք ստուգելու թէ՛ մեր մէջէն
որո՞նք գիտեն յարգանք մատուցանել
այդ շքեղ հանդիսին, որ ինչպէս ար-
դէն ծանուցուած է, կը պարտինք
հայոց սրճարանի վարիչ տիար Միսաք
Սարգիսեանին լուծարելու.

ԱՐԿՈՍ

ՏՈՐՈՐ Օ՝ ԿԻԿԼՍԷՂ
ՄՈՒՅԻՒՄ ԱՆՏԱՎԻՒՅԻՆ ԴԻՄԱՑ

ՏՐ. Օ. կիւլմէզ ժամանակէ մը ի
վեր Իստիւրէ հաստատուած է. եւ նորա-
դոյն դրաւ ինկամ կը գարտանէ ամեն
անակ հիւանդութիւններ:

Իր մասնագիտութիւնն է բաց ի
զոնագոյն փետրու բուժումէն, ական-
չի, քիթի և կոկորդի հիւանդութեանց
գարտանումը. ինչպէս նաեւ ի մասնա-
րի մանկանց հիւանդութիւնները:

Առաւօտեան ժամը 9—11 եւ երե-
կոյան 3—5 հիւանդ կը դուրսէ իր բը-
նակարանին մէջ ի Մուսթի Սէտանվիթի
դոմաց:

Վկայեալ աղքատները ձրի կը դար-
մանէ:

455

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

(43)

ՍԵՒ ԱԳԱՍԱՆԴՐ
Հեղինակ ՔԷՐՈՍ

ՄԱՍԵ ԵՐԿՐՈՒՄ

ԳՒՈՒՆ Ը.

ԼԱՐՏԻՆՈՒՄ ԵՌ ՏԱԳՆՈՒՄԸ

— Բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ՝ դուք
զիտակելով թէ՛ ևս փրանա կը գտնուիմ,
սակաւին իմ մօրս բան մը ըսած չէք
այդ մասին:

Այս պարզ հարցումը Պ. Լարտի-
նուան տակն ու վրայ ըրաւ. Տիկին Լար-
տինուա սակէ անմիջապէս վերջը.
— Ի՞նչպէս... դուք գիտե՞ք որ...

— Այսինքն ի՞նչ...
— Հայրս գուցակելով իմ հասնելու
Պ. Կալիսթ Ռեֆիլէզը ընդ առաջ զրկած
էր ինձի բարի գոյուտու մտղթելու հա-
մար. ներողութիւն կը խնդրեմ, հայր
իմ, ինչո՞՞ Կալիսթին զէջ ընդունելու
թիւն ըրած ըլլալուս համար. բայց դուք

արդէն գիտե՞ք թէ՛ անոր երեք չէի
համարներ:

— Կալիսթ այնչափ պարկիւտ մարդ
մ'է՛ որ երեքը ձեր համարումին պէտք
չ'ուէի, վերակենցաղ Լարտինուա, կար-
ծելով թէ խօսքին նիւթ կրնայ փոխել
և մասնաւոր խոյս տալ խոստովանել
թէ՛ ինչպէս Տանիէլի վերադարձին տե-
ղեկացած էր:

— Կալիսթ ինչո՞ք մէկ կողմ ձը-
ղենք հայր իմ. ըսաւ Տանիէլ ժպտալից:

— Ամենէն առաջ կարգիւն մը ձեզի
պարտն, որ չիս հայր կ'ոչէք. փառք Աս-
տուծոյ որ ես ձեր հայրը չեմ:

— Սակայն դուք ասոր սպասոց-
ները տաւիք ինձի չարաղէտ պարագայի
մը մէջ. իմ պատիւս փրկելով, ինչպէս
իմ հայրս այդ բանը պիտի ընէր վե-
անձնօրէն և ստիկա չեմ կարող մոռ-
նալ: Ուրեմն քանի որ ընտանեկան շըր-
ջանակի մէջ կը գտնուիք... յարգանք
վարուելու փորձ մը ըրէք...

Տանիէլի անյողող շարժումները
քեզ մը կը շփոթէին Պ. Լարտինուան որ
Կալիսթի պատմաներէն առուել քան
երեքէ անյողութիւն կը գտնուի զայն, և
հայրս յանք մը արձակելով նստաւ, մըտ-
քին մէջ միտակելով այն լուսանքը, ո-
րով կարողանալ Տանիէլը զայրացնել:

Բայց Տանիէլ միշտ հանդարտօրէն կը շա-
րունակէր:

— Ուրեմն դուք ինձի կը զլանա՞ք
ձեզի հարց կոչելու իրաւունքը. թե՛ ոչ
այնպէս ըլլայ. ես զձեզ ա պարտն ալ ի-
տի անուանեմ. միշտ վերապահելով ձեզ
նկատամբ երախտաղէտ և խանդա-
տող որդու մը զգացումները:

Ասորին ևս արկին Լարտինուա,
վաճառականին եկած ասե՛նք թէ՛ ես սար-
սափաւոր եղած էին, բայց Տանիէլի
անայլայլ գիրքը տեսնելով սակաւ առ
սակաւ սիրտ կ'առնէին:

— Բանի մը վայրկեան միայն կըր-
նամ սող ձեզի, ըսաւ Պ. Լարտինուա,
եւ այս տեսակցութիւնը վերջինը պիտի
ըլլայ. համառօտեցէք ձեր խօսքերը. ո՞ր-
չափի պէտք ունիք զմեզ ձեր տուած
ձանձրոյթիւն ազատել բարեհաճելու հա-
մար:

— Ձեզմէ բան մը չեմ պահանջեր.
Եւ ամենէն շատ պարտաւորեալ կ'ըզամ
ինքզիքս ձեր օճիքը ձգելու... ինչ որ
դուք վայելուի չեղաւ. մը կ'արտայայ-
տէք: Բայց որովհետեւ դուք նախադար-
ձով կ'ըլլաք դրամի խնդրոյն վրայ, ան-
միջապէս կ'արգարենք զայն: Ձեզմէ
պիտի խնդրել որ հաշուեցուցակը ներկա-
յանցէ՛ք օ՞յն դուրսնեան, զորս դուք

ինձի համար վճարեցիք, որովհետեւ
պարտատու ընդհուպ ձեզ վերադար-
ձնելու դանձիր:

Այս առաջարկին վրայ, Պ. Լարտի-
նուա տակնուվրայ եղաւ. մտածելով թէ
ուրեմն իր խորթ զուակը հարուստ վե-
րադարձած էր... և կարմրելով թոթո-
վեց:

— Արդարեւ... այդ դուրսնները
ձեր հաշուին վճարել յանձն առի...
բայց պայմանաւ որ դուք Փրանսայէն
պիտի հետանայիք. դուք ձեր այդ պայ-
մանը յարգեցիք, և ալ իմս, ուրեմն փո-
խադարձարար պարտքէ ազատած ենք. եւ
դուք ինձ բան մը չէք պարտիք այլեւս:

— Երեքէ՛ք. հիմա ես Փրանսա կը
վերադառնամ ու հոն պիտի մնամ, ուս-
տի այն պայմանը՝ որ մեր մէջ գոյու-
թիւն ունէ՛ք՝ իր ուժը կը կորոնցնէ...:

— Ես ձեզի յայտարարեցի թէ՛ դուք
ինձի բան մը չէք պարտիք. ևս վճարե-
ցի զանոնք ու լինցաւ:

— Երեքէ՛ք ներքե՛ք, կրկնեց Տա-
նիէլ սակաւ ինչ աւելի ազդու ձայնով
մը. և թէ՛ ես ձեզի անձնապէս բան մը չեմ
պարտիք. գոնէ պարտական եմ այն ստո-
րագրութեանց՝ որ այն պարտամուր-
ակներուն ներքեւ գրուած են, կը պա-
հանջեմ որ այն մարտիկները ինձի վե-

ՄԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅՈՒՅՈՒՅԻՉ Ժ . ՆԱՅՏԻՆԿԵՐ

Պատվաբի փողոց . Խաչնէտարի սեփականութիւն , Պրինսիպ Օթէլին
ճիշտ գիտաց Գաթէ Տր Լա Պուրսի կից
Հին եւ նոր ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱՂԱԲՆԵՐՈՒՆ ՄԷՁ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԵՐ ՈՒՆԻ

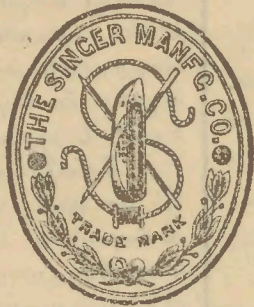
Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԵՐՆԵՐՆ ԵՆ Եւ ասոնցմէ
մինչեւ դարձ 17,000,000 ծախուած է :

430 Եւ անոնք վիսյակն եւ մեքայներով վարձարուած , Երաշխաւորեալ մեքենաներ .

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԻՅԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստանախիսն մեջ ստացած է .
ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ ԲՐՈՒՄԻՈՑ ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՑ ԿԱՅՆԵՐԱԿԱՆ
ԿԱՅՆԵՐԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԻՒԹԻՒՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԵՍ
ՀԱՅՐԱՅԹԻՉ Ն . Բ . ԽՅԻՎԱԿԱՅՆ ՏՅԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ ,
ուշադրութիւն դարձնել
իւրաքանչիւր մեքենայի
վրայ ՍԻՆԿԵՐ յատկանշին

Ձրի դասեր և նորոգու-
թիւններ , ՍԻՆԿԵՐ մեքենա-
յից համար , յաճախողաց
տուններուն մէջ :

Վճարմանց դիւրութիւն
Փոխանակութիւն հիւնրու
և նորոգութիւն ամեն կարգի
Մեքենայից

ՀԱՍՏԷՆԵՐ

1. — ԵՂԱՐԲ ԶԱՄՈՒԹԱՆ . — Վաճառու-
տուն ամեն տեսակ գուլպաներու , պատ-
րաստ գոյալը շապիկներու , մետաքս եւ
բարբարս թանկեղէններու , Եւրոպական
եւ անգղական կոշիկներու , բոլորակի յի
ճոխ զանազանութիւններու :
Շարա Գլոտ — Պէյ Թիւ 26: 490

ՀԱՅՆԵՐ

ՀԱՅՆԵՐ ԵՒ ՄԱՍՆԱՃԻՆԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶԱՆԵՏԱԿԱՆ
Բաժնեգիրն՝ Եղիպտոսի համար տարե-
կան 50 դր զը : Արտաստան՝ աս-
րիկան 13 ֆրանկ :
ՀԱՍՏԷ՝ Mr. DIRAN PAPAZIAN
(Egypte) Alexandrie

բարձրագոյն . եւ կ'ուզեմ իմ բոլոր գոր-
ծերս կարգի գնել . կը հաճի՞ք ուրեմն իմ
հաշիւներս իրենց տոկոսներով շերտի-
յացնել , ինքն այս դրամը ձեզի անհաճոյ
կը թուի , ձեր յարմար դատած նպատա-
կին կրնաք յատկացնել զայն . . . Տոյն
խկ կարող էք բարեգործական սնտու-
կին նուիրել . . . անտարակոյս Տիկին
Եւ Օրիորդ Լարտինուսի սեփական հա-
րատութիւնն մինչեւ դարձ ձեր ստա-
ցած գումարներէն ազգայինն էին որ
օգտուեցան :

Հակառակ այս հեղինական խօսքերը
արտասանելուն , Տանիէլ իր յարգանքն
ձեռքը կը պահէր , բայց տիկին եւ օրի-
որդ Լարտինուս վերստին ստիպուով
պաշարուեցան :

— Իմ գրաստ , պարոն , ինձի հաճե-
լի թուած եղանակաւ իրաւունք ունիմ
գործածելու , պատաց վաճառականը :

— Իսկ ես այդ իրաւունքը շատ բը-
նական կը գտնեմ , պատասխանեց Տա-
նիէլ աւելի քաղցրութեամբ , որովհետեւ
օր մ'ալ ես օգուտ ք'ուզեցի ձեր տա-
լտաձեռնութիւնն . . .

Ուշադրութիւն ըրէք , պարոն ,
թէ՛ ես իմ ստեղծի իշխողն եմ , եւ չեմ
կրնար ներք որ դուք զիս ծաղրէք , ինչ-
պէս երբեմն կ'ընէիք :

3. ՎԱՂԱՆ ՄՈՄՃԱՆ . — Կը պատ-
րաստէ ոսկի և արծաթէ զարդա-
նկար — մինչդէռ և դրուագեալ զա-
ւազաններս Ապրիլի զարդօղին դի-
մայ , Սիկինքս դեղարանին կից , և
մասնաճիւղ ունի ի Շարա Մուհամ-
մէտ Ալի , Աթթէթ — էլ — էնայայ իմ 1
392 — 492

4. — ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՍՍԻՃԵԱՆ . — Եպս-
րափաճառ : Ընդ միշտ թարմ ապրանք-
ներ վաճառելու որոշում տուած է :
Պապ էլ խալք : Հաջագործին գիտաց :

2. ԱԻՏԻՍ ԳԱՐԱԿԻԻԼԵԱՆ . — Դեր-
ձակ , Մանուր բայալուիճ , թրամ-
վէյի գըծին վրայ : 490

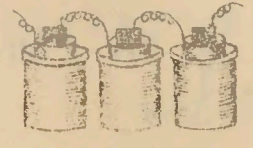
— Զեռի՞ յինչն այդ մտածու՞մ .
— Այո՛ , վերստա՞ Պ . Լարտինուս ,
որ իր խօսքերուն ազդեցութիւնը աւել-
ցնելու համար բարձրաձայն կ'ողջալա-
կէր . այո՛ , իմ գրաստ ինչպէս որ ուզեմ
այնպէս կրնամ գործածել . ոչ ձեր մայ-
րը եւ ոչ ալ դուք իրաւունք ունիք հա-
շիւ պահուցելու ինձմէ : Երբ ձեր մորը
հետ ամուսնանալու խնդրութիւնը գոր-
ծեցի . . .

— Երեցե՛ք , ընդհատեց Տանիէլ չոր
չեղավ մը . անտարակոյս սխալեցաք .
այսինքն դուք կ'ուզէիք ըսել թէ՛ երբ
պատիւը ունեցայ Տիկին աը Շանիթէ-
րի հետ ամուսնանալու . . .

— Վերջապէս , երբ վերստին ամուս-
նացայ , ըսաւ Լարտինուս , Տանիէլ իս-
նականութիւնէն նեղացած : Ուրեմն , երբ
վերստին ամուսնացայ , ձեր մայրը սու-
մը անգամ չ'ուզէր , բացի Աննա-Ատրէ-
սի ամուսնացէն , որը սնձի իր արժէքէն
չատ աւելի սուղի նստաւ . պէտք էր որ
դուք այս բանը գիտնայիք . . .

— Ես շատ արամաղիր եմ զայն ձեզ-
մէ դնելու :

— Գալով իր սեփական հարսու-
թեան , ձեր հորը արամաղութեան սակ
դնելու անխոհեմութիւնը ունեցած էր :

5. ԽԱՂԱԿ Ս . ԼՏԻՐՆԵԼԵԱՆ . — Ամէն
տեսակ մետաղեայ կարասիք կը նա-
բարէ , կը մաքրէ , կ'սակեղծէ և
կ'արծաթեղծէ իստա տակուն և ան-
հատապի արծան գնով :
Խան-Խալիլ Մա'ախի փողոց : 490

6. ԱՐՇԱԼՈՅՈՍ ԽՐԱԳՐԱՏՈՒՆԸ . —
Մախու գիրքեր : Հաւաքածոյ չորս
տարուան Արշալայնիւրու , դին 240
դր : սլը : Յուրդ-ը Հայրենեաց (քղ-
բակալ) 10 դր : Աղգային Սահմա-
նագրութիւն , 12 : Սասուն և Ջէյ-
թուն , 10 : Կուղ Սմտո , 8 : Չուարձալի
անեքտոճներ , 5 : Հիւժախտի դար-
մանան ամենայնող միջոցը , 3 :
Ճամբորդութիւն ի Չուիցերիա , 3 :
Եղիպտոսի դուստար քարտէսը ,
դեղչեալ դիւերով :

ՎԻՊԱՅՆՈՒՄ

ՀԱՆԿԵՍ ՎԻՊԱՅՆԱԿԱՆ
— ԿՅՈՒՄ —

Մեր հրատարակած երեք վեպերն
յետոյ , այժմ ձեռնարկած ենք ամսական
պարբերական հրատարակութիւն մը .
ՎԻՊԱՅՆՈՒՄ անունով , որուն ստաճին
և երկրորդ թիւերը (Յունիվ . և Փետր .)
արդէն հրատարակուած են , հետեւեալ
բովանդակութեամբ :

1. ՄԵՐՇՈՒՄՆ ՍԷՐ , Պալական
կեանքի դրուագներ , ազգային վեպ ,
գրած է Պ . Ս . Սրտաբէշխանլիան :
2. ՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՒՈ-
ՏԱԲՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կերականութիւն Պ . Պ .
Մատոյի և Լուէյի :
3. ԿՈՐԵՆՆԻՒՄ ԳԱՏ , Փութիւն
տիւ Պակոյէի :
ԲԱՏԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻՆ
Պուլխարիա տարեկան 5 ֆր . Արտասա-
ման տարեկան 6 ֆր . Ամերիկա 1 սոլ .
20 սենյ . Ռուսիա՝ 2 ռուպ . 30 կոպեկ :
ՕՆԵՆԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Հասցէ՝ REVUE VIBATERT,
Imprimerie Orientale, YARNA Bulgarie

ՅԱՆՁՆԱԿԱՍԱՐ ԲԵՐԻ ԵՒ ԸՆԿ . (Commissionnaires Expéditeurs)

Պատիւ ունիմք ձանուցանել յար-
դոյ հասարակութեան թէ՛ Եղիպտոսի
եւ Կ . Պոլսոյ միջեւ ամեն տեսակ ապրա-
նայ յանձնարարութիւններ կ'ընդու-
նինք դոնացուցիչ պայմաններով , ըս-
կողունք ունենալով
ՎԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ , ՀԱՒԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՃՇԿԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Կը յուսամք թէ՛ անուառըով
զբաղողները , որոնք միշտ պէտք կ'ու-
նենան դանազան տեսակ ապրանքնե-
րու , զորս չեն կրնար ձեռք բերել Եղիպ-
տոսի մէջ , պիտի յարգեն մեզ իրենց վս-
տահութեամբ :
Դիմել առ Արմենակ Համամեան ,
Շարա Մուհամմէտ Ալի . Թիւ 3 — 4 .

ԲԵՐՈՒՄ ՎԻՊԱՅՆՈՒՄ

Դոգուսեթիւնները շատցած են այս
վտարանին սուղուութեամբ դէմ :
Անկէ ունեցողները որոնք թուով
չատ են հիմայ , մէկ քանի ամիս միայն
գործածել վերջ ստիպուած են մէկ կողմ
գնել զայն , անոր պատճառաւ արտոնու-
թիւններն ազատելու համար :

Հայ մեքենաղէտ մը սակայն , վեր-
ջապէս կրցած է լուծել այդ վտարանին
պաղատիքը և հիմակ մեծ դիւրութեամբ
կը նորոգութիւն անոնց տարուած մասերը :
Եթէ կ'ուզէք օրտուել հայ արուես-
տագէտին միջոցներէն , ձեր բեթթով
վտարանները ուղղակի արեք Պաղար
Մուրուր թիւ 42 , ՀՐԱՆՏ ՓԱՓԱՉԵԱՆ
ԵՆ Եւ ապահովագէտ շատ զո՞ն պիտի
մնաք անոր նորոգութիւնն :

ՀՐԷՆՑ ԲԱՐԵԳՈՐԴԱԿԱՆ

ՎՈՐՔԱՐԱՆ ՎԻՊԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԿՐՈՒՇԱԲԻՒ 23 ՄԱՅԻՍ 1904

8050	6581	5677	11580	2223
109	180	284	563	888
973	1438	1526	1545	1614
1914	2502	3150	3266	3424
3630	3736	3830	5806	6317
6710	7052	8496	10428	10536
			11065	11105
			11343	

— Ես ձեզի պարզուպէս իմ երախ-
տագիտութիւնս կը յայտնեմ , բաւ Տա-
նիէլ սիրուն եղանակաւ մը : Եթէ կող-
միցն զձառու մի հարցը , որովհետեւ ես
հրահանգ պիտի տամ իմ սեղանաւորին
պատահան միջոցներով հատուցանել ըստ
ձեր յարարարութեան , ինչ որ ես ձեզի
կը պատրաստեմ . . . Այժմ ապագային վրայ
խօսելու ձեզմէ չեմ ծածկել որ՝ ես այն
յուսով ձերանա կը վերադառնամ թէ՛
դուք ինձի պիտի արտօնէք ձեր տրա-
մաղրութեան տակ գնել իմ գրամատր-
ուսիս , եւ զիս շահակից ընդունել ձեր
գործոց մէջ . . . Եւ Տոյն իսկ օր մը ձեզ
յաջորդը կարգել զիս :

— Ա՛հ , առիկա ո՛չ . օրինակի հա-
մար . գոչեց Լարտինուս այլ յայլմէ եւ
ըստ . այդ գողափորը այս կիները ներ-
ընչած ըլլալու են . . .

— Ո՛հ , չեմ պնդեր , բոլոր այն
ցնորական խորհուրդները որ այս նը-
կատամար կը ստուգանէի կը հեռացնեմ
մտքս : Երեցե՛ք ինձի ինքն ձեր մ-
անտակը կ'սպասեմ , մամանակ՝ որ չտոյ-
գանց անգնանաւելի ըլլալու է . . .
ձեր գործոց համար , բայց պէտք է որ
յու . ճշրուած ըլլայ այս տեսակցութե-
նէն անդին մեր սպրեւու եղանակը
(modus videndi) և հարկ է որ կար-
գաստները մեր յարաբերութեանց անտ-
կը ապագային համար , որովհետեւ ես
այլ եւս Բարիզը չ'պիտի թողում :
Թարգմ . Ե . ԹՈՐՈՍԵԱ
(Շարունակիչ) (Վրոյր)